

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

VALINTAESITYS

**Uudistuva ja osaava Suomi 2021 – 2027
EU:n alue- ja rakennepoliitiikan ohjelma**

Kokouspäivämäärä 15.12.2023
(Valintaesitys on valmisteltu 27.11.2023)

Hankkeen julkinen nimi

MUUSA

Hakemusnumero/Ryhmähanketunnus

R-00716 (hakemukset 202689, 202697 ja 202849)

Saapumispäivämäärä

30.3.2023

Diaarinumero

EURA 2021/202689/09 02 01 01/2023/KESELY,
EURA 2021/202697/09 02 01 01/2023/KESELY ja
EURA 2021/202849/09 02 01 01/2023/KESELY

Käsittelijä

Minna Koivukangas

Viranomainen

Keski-Suomen ELY-keskus

Hakijan virallinen nimi/Toteuttajat

Päähankkeen toteuttaja:
Turun yliopisto

Osahankkeen toteuttajat:
Tampereen ammattikorkeakoulu Oy
Tampere Startup Hub Oy

Toimintalinja

4 Työllistävä, osaava ja osallistava Suomi

Erytystavoite

4.2. Uutta osaamista työelämään

Alkamispäivämäärä

1.9.2023

Päätymispäivämäärä

31.12.2025

Hankkeen sisältö

HANKKEEN TARVE

Perinteinen start-up toiminta kohtaa osaavien ja ajattelevien työelämässä olevien kansalaisten moninaiset tarpeet hyvin kapeasti. Start-up palvelutarjontaa on liian vähän ja yksipuolisesti. Ne voivat ottaa vain rajallisen määrän osallistujia ja ne vetoavat usein lähinnä perinteiseen teknis-liiketoimintaorientoituneisiin henkilöihin. Usein valtaosa osallistujista on miehiä.

Työ- ja yritysmaailma on muuttunut perustavanlaatuisesti samoin kuin työurat. Varmaa on muutos ja epävarmuus. Työelämään tarvitaan suuri joukko lisää start-up-kokemuksen omaavia, rohkaistuneita, luottavia ja yrittäjyyshenkisiä yrittäjiä, palkansaajia ja opiskelijoita. Tähän tarpeeseen MUUSA-hanke etsii ratkaisuja tuomalla aiempaa kirjavamman joukon kansalaisia start-up-palvelujen ja arvojen äärelle. MUUSA pyrkii saamaan ajassa ja hetkessä kiinni kohderyhmän ja tarjottua heille kestäviä ratkaisuja oman toimijuutensa, työnsä ja uransa rakentamiseen. Ne ratkaisut perustuvat yhteisöllisyyteen ja luottamukseen.

MUUSA lähtee kestävän kehityksen kärjestä, sosiaalisesta kestävydestä ja tasa-arvosta kasvattamaan kansalaisten joukkoa, joilla on positiivinen, kestävä ja rakentava kokemus start up -yhteisöstä, toiminnasta ja mentoroinnista. Kokemus yrittäjyydestä, jossa kaikki ovat arvokkaita sellaisena kuin ovat, ja jossa yksin ei kuulu eikä tarvitse olla. MUUSA tarjoaa tiimin kymmenien samanhenkisten osallistujien joukosta. Kullakin tiimillä on muusa, joka heijastaa tiimin henkeä, arvoja, käyttäytymistä.

HANKKEEN TAVOITTEET

Tavoite on kasvattaa yrittäjyys/start-up kokemusta omaavien henkilöiden määrää ja kokemusten kirjoa ("muotoja") eli lisätä tarjontaa ja rikkautta sekä variaatiota siihen millaisia henkilöitä ja millä sisällöillä ryhtyvät hankkimaan itselleen start-up -kokemuksen ja miten se kokemus jatkuu arjessa. Tavoite on, että näitä osaajia ja MUUSA-kokemuksen hankkineita löytyy jatkossa kaikista elämän osa-alueilta, työtehtävistä ja työelämän sektoreilta. Tavoite ei ole se, että kaikki osallistujat perustaisivat oman start up -yrityksen. Kokemuksen onnistumisen arviointi tehdään kyselyjen ja haastattelujen avulla.

Hankkeen toimenpiteiden eli pilottien ja osallistujien kokemusten perusteella tuotamme MUUSA-käsikirjan. Suuri osallistujamäärä takaa sen, että erilaiset muusatyypit ja niiden toimintatavat saadaan määriteltyä tarkasti. Lisäksi tavoite on laajentaa start-up-yhteisöjä ryhmäyttämällä ylimatekunnallisesti osallistujat keskenään, siten että tiimiytyminen on sisällöltään ja muodoiltaan antoisampi ja kestävämpi. Hankkeen keskeinen innovaatio on 9–10 erilaisen ja eriluonteisen muusamentorin määrittely siten, että ne puhuttelevat laajasti ja syvästi kohderyhmän erilaisia edustajia.

UUTUUS-/LISÄARVO

Nykyinen siiloutunut start-up toiminta laajenee kaikkiin työelämän kanssa tekemisissä oleviin "kansan kerroksiin". MUUSA-toiminta huomioi ja ymmärtää toimijoiden erilaisuuden ja ainutlaatuisuuden.

Selkeä uutuus on hankkeessa tuotettu muusamentorien määrittelmä, joka puhuttelee erilaisia työelämään liittyviä aikuisia kansalaisia. Tähän perustuen tuotamme muusamentori-ideaan perustuvan MUUSA-toimintamallin. Lisäarvo on myös uusi joukko muusapalveluja tässä tunnistetuille kohderyhmille erityispiirteineen ja niihin kohdistetut muusamentorit.

KOHDERYHMÄ JA OSALLISTUJIEN MÄÄRÄLLISET TAVOITTEET

Ensisijainen kohderyhmä on työikäinen väestö: työssä olevat, työttömät sekä työvoiman ulkopuolella olevat kuten opiskelijat. Kohderyhmään sisältyvät myös mm. nuoret, ikääntyneet, koulupudokkaat, itsensä työllistäjät, yksinyrittäjät, maahanmuuttajataustaiset, romanit ja osatyökykyiset. Kohderyhmänä ovat yrityksissä ja organisaatioissa työskentelevät työntekijät ja johtajat yksityisellä ja julkisella sektorilla. Kohderyhmään kuuluvat myös sellaiset työssä olevat henkilöt, joiden tämänhetkinen osaaminen tai työn mielekkyyden, luovuuden ja toimijuuden kokemus tarvitsee päivitystä tai jotka hakevat uralleen uutta suuntaa.

Osallistuvia henkilöitä on 149 (Turku) + 113 (Tampere) + 48 (Tampere) = yhteensä 310 henkilö.

Osallistuvia yrityksiä on 15 (ml. suuryrityksiä) + 12 (ml. suuryrityksiä) + 3 = yhteensä 30 yritystä.

KONKREETTISET TOIMENPITEET

* Työpaketti 1. Muusa-viitekehys ja rekrytointi (vetovastuu TY, kaikki osallistuu) 9-12/2023, 8-12/2024, 10-12/2025

MUUSA-viitekehys suunnitellaan ja kehitetään yhdessä. Tarve erilaisille mentoreille ja toimenpiteille selvitetään yhteisvoimin tieteellisen, kokemuksellisen ja osallistujilta (muusaehdokkaat, potentiaaliset osallistujat) kerättävien tietojen ja toiveiden perusteella.

MUUSA-konseptin osat ovat MUUSA-ominaisuuksien määrittely, mentorointitoimenpiteiden periaatteiden ja toteutuksen muotoilu ja osallistujien kohtaaminen tiedonkeruuta varten. Tämä tehdään kaksi kertaa (kaksi iterotintikierrosta). Viitekehys ja konsepti viimeistellään hankkeen lopussa pilottien kokemusten perusteella. Työpaketissa myös valitaan 1. ja 2. kierroksen mentorimuusat palvelujenhankintasääntöjen mukaisesti.

TULOS: MUUSA-määritelmä ja muusamentorien rekrytointi

* Työpaketti 2. Alueelliset pilotit (vetovastuu TAMK, kaikki osallistuu) 1-6/2024, 1-6/2025

Osallistujien rekrytointi, MUUSA-mentorit vahvasti edellä ja näkyvästi. Toteutuksien luominen muusien näkemysten ja osallistujien toiveiden perustella. Sisältö, toteutus ja muoto vaihtelevat sisältäen tiimi- ja henkilökohtaista toimintaa. Hanketoimijat aina mukana kaikissa tapahtumissa dokumentoimassa, havainnoimassa ja analysoimassa toimintaa osallistuen toki itsekkin kukin omien vahvuksiensa mukaan.

* TP 2.1. Aamupalatilaisuudet (vetovastuu Tampere Startup HUB)

* TP2.2. Pilotit (TY vetovastuussa kokonaisuudesta, TAMK Pirkanmaan toimenpiteistä)

Aamupalatilaisuudet käynnistävät osallistujien ja muusien kohtaamisen ja valinnan. Valinta on osallistujavetoinen eli kohderyhmän edustaja valitsee muusan, muusan pitää "myydä" itsensä osallistujille.

Muusaryhmiin osallistuu hankkeen aikana 200 muusailijaa (kohderyhmän osallistujaa). Jokainen muusaryhmä toteuttaa hanketoimijoiden tuella muusamaiseen tyyliin osallistujien toiveiden ja tarpeiden mukaisesti yrittäjyys-, liiketoiminta-, teknologia-, ja tuotekehitysosaamisen yms. edistämiseen tähtäviä toimia ryhmä- ja yksilölähtöisesti ryhmässä, joka on perustettu rikkaaseen ymmärrykseen osallistujien ja muusan ominaisuuksien ja arvojen perusteella. Suuri painoarvo on sosiaalisella pääomalla, luottamuksella, yhteistoiminnallisuudella ja dialogilla. Hanketoimijat suunnittelevat ja toteuttavat tapaamiset, tehtävät, keskustelu- ja yhteistyöalustan, palautteet, tukitoimet ja arvioinnit. Matka uuteen osaamiseen muusan parissa päättyy oman tiimin päättötöilaisuuteen ja jatkuu alueellisen tiimiytymisen parissa.

Alueellinen tiimiytyminen toteutetaan tässä. Muusakohtainen pienryhmätoiminta on perusteltua alkuvaiheessa, mutta kukin ryhmä etenee kohti sitä hetkeä, jolloin oma tuttu ja turvallinen pienryhmä avataan alueellisesti muiden muusamentorien vetämille ryhmille. Kaikki toiminta dokumentoidaan ja havainnoidaan.

TULOS: Toteutetut pilotit ja niiden osallistujat ja dokumentoidut kokemukset.

* Työpaketti 3. Oma tiimi laajenee - ylimaakunnallinen tiimiytyminen (vetovastuu TY, kaikki osallistuu) 9-10/2024, 9-10/2025

Muusavetoisten alueellisten pilottien jälkeen toteutetaan suunnitellut ylimaakunnalliset tiimiytymiset. Tämä on yksi hankkeen isoista uusista toimenpiteistä. Tässä vaiheessa osallistujille vahvistuu merkittävästi tai tässä viimeistään luodaan "ensimmäinen oma tiimi", joka tarkoittaa osallistujille itselle tärkeän asian edistämiseksi liittyviä luotettavia ja sosiaalista pääomaa lisääviä henkilöitä, jotka ovat erilaisin sitoumuksin ja erilaisissa rooleissa mukana osallistujan kehitysmatkalla, oppimispolulla. Hanketoimijat keräävät kaikilta, myös muusamentoreilta kokemuksia toiminnasta, sisällöistä ja vaikutuksista. Hanketoimijat tuottavat seurantamekanismin, jolla osallistujien matkaa ja sen jatkumista eri muodoissaan ja tunnelmissaan voidaan seurata ainakin hankkeen ajan.

TULOS: Ylimaakunnallisen tiimiytymisen toimintatapa ja arviointityökalu. Osallistujien kokemukset (kaksi kierrosta ja yhteenvedo).

* Työpaketti 4. Muusa-toimintamallin tuottaminen ja testaaminen (vetovastuu TY, kaikki osallistuu)

Pilottien perusteella tuotetaan "uuden ja kestävä yrittäjyyskulttuurin" MUUSA-toimintamalli, joka sisältää seuraavat osat: 1) MUUSA-ideologia, 2) Muusamentorin ominaisuuskartta, 3) Muusapilotointi alueellisesti ja ylimaakunnallisesti jatkuvana toimintana korkeakoulujen ja alueellisten start-up –toimijoiden palveluna, 4) Arviointi/kriteeristö toiminnan arviointiin ja kehittämiseen. 5) Masterclass videotarjan analytiikkaan pohjautuva oppiminen 6) A-B-testaus miten MUUSA-mentoreiden tuottama sisältöä kulutetaan 7) Riittävä markkinointibudjetti.

TULOS: Testattu MUUSA-mentori -käsikirja, jonka tavoitteena kasvattaa yhä useampia meistä yksilöinä osana hyvinvoivaa ja innostuvaa yhteisöä

* Työpaketti 5. Tiedotus ja viestintä (TAMK vetovastuu).

* Työpaketti 6. Hallinto, ohjausryhmä ja arviointi (vetovastuu TY – kaikki osallistuu).

TULOKSET

Konkreettinen tulos on MUUSA-konsepti ja MUUSA-käsikirja. Käsikirja sisältää toimintamallin esimerkkien kera. MUUSA-konseptin määritelmä sisältää ilmiön lisäksi erityisesti erilaisten muusamentorien monet kasvot. Nämä kuvaukset edustavat hankkeen piloteissa tunnistettuja työelämään liittyvien toimijoiden tarpeita ja käsityksiä erilaisten start-up kyvykkyyksien ja toimintojen sisällöstä ja muodosta mentorin kautta esitettyinä. Muusamentorin kuvaukset kertovat siis itse start-up –toiminnan ja kokemuksen monimuotoisista tarpeista eli millaisia palveluja, toimintamalleja, yhteiskehittämistä, yrittäjyyttä ja startuptoimintaa alueilla pitäisi myös tarjota perinteisten käytäntöjen lisäksi, jotta start-up –toiminta tavoittaisi ja puhuttelisi laajempaa joukkoa työikäisestä väestöstä. Käsikirja sisältää ohjeet MUUSA-toiminnan toteutukselle ja arvioinnille. MUUSA-ilmiö on kulttuurinen muutos.

Ilmiötä ja muutosta tukemaan tehdään innovatiivinen MUUSA-videosarja, joka tuo esiin ilmiön, tarpeen, syyn muusailun olemassaoloon ja itse toimenpiteitä ja tuloksia.

TOIMINNAN JATKUVUUS HANKKEEN JÄLKEEN

- A. Yrittäjämäisen startup –toiminnan, -ajattelun, -asenteen ja –hengen lisääntyminen alueilla on merkittävä katalysaattori startup-yrittäjyyden lisääntymiselle. Laadullisesti MUUSA vahvistaa osallistuvien henkilöiden yrittäjyystaitoja ja vaikuttaa minäpystyvyyden tunteeseen, joka näkyy toiminnassa pitkällä aikavälillä. MUUSA-toiminnan vakiinnuttamisen paikkoja ovat paikallinen startup ekosysteemi sekä korkeakoulut. Määrällisesti korkeakoulut seuraavat yrittäjyystoimien piirissä olevien opiskelijoiden määrää. Seurantamekanismin kuuluu osallistuminen tapahtumiin ja opetukseen, tuotetut opintopisteet ja uudet yritykset.

- B. Vuosittain toteutettava startup-selvitys on määrällinen katsaus Tampereen kasvuekosysteemin tilasta. Turku on vuonna 2023 toteuttamassa ensimmäistä kertaa vastaavaa määrällistä selvitystä Turku Science Oy:n kanssa. Nämä kaksi selvitystä tulevat antamaan meille vertailukohtaan MUUSA-toiminnan vaikutusten todentamiseen ja alueellisten toimien vaikuttavuuden vertailuun.

Aluekehittäjä/start-up yhteisöt Suomessa ottavat käyttöön MUUSA-palvelut/toiminnot tiiviissä yhteistyössä korkeakoulujen sekä alueen elinkeinoelämän ja aikuisväestön kanssa ylimaakunnallisuus huomioiden. Me hanketoimijat hyödynnämme uutta MUUSA-toimintamallia yrittäjyyden opetukseen Turun yliopistossa ja Tampereen korkeakouluyhteisössä. Ylimaakunnallinen yhteistyömme tukee paikallista yrittäjyyden ekosysteemiä Turussa ja Tampereella. Samat haasteet ovat todellisuutta myös muilla korkeakoulupaikkakunnilla, ja MUUSA malli on monistettavissa kaikkiin ammattikorkeakouluihin, yliopistoihin ja startup ekosysteemeihin hyvän sähköisen MUUSA-käsikirjamme avulla.

Hankkeen tuloksena saadaan uusi, yhteisöllinen yrittäjyyden ja aktiivisen toimijuuden palvelumalli, MUUSA, joka otetaan luonnollisesti käyttöön toteuttajien organisaatioissa, mutta tavoite on jalkauttaa se moniin muihin vastaaviin organisaatioihin. Tämä malli kuvataan digitaalisessa MUUSA-käsikirjassa (TP4) ja se tarjoaa mahdollisuuden monistaa toimintaa muille korkeakoulupaikkakunnille. Palvelumalli sisältää ohjeet muusa-toiminnan aloittamiselle, toteutukselle ja arvioinnille.

Maantieteellinen kohdealue

Varsinais-Suomi ja Pirkanmaa

Lisätietoja hakemuksesta

Hakemus on saapunut Keski-Suomen ELY-keskuksen käsittelyyn 30.3.2023.

Hakemuksesta on tehty Uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027 -ohjelman seurantakomitean hyväksymien yleisten valintaperusteiden mukainen arviointi haun päätyttyä. Keski-Suomen ELY-keskuksen rahoitusyksikön valintakokouksessa 21.11.2023 hakemuksen on katsottu täyttävän yleiset valintaperusteet.

Hakemuksesta on tehty Uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027 -ohjelman seurantakomitean hyväksymien erityisten valintaperusteiden mukainen arviointi. Keski-Suomen ELY-keskuksen rahoitusyksikön valintakokouksessa 21.11.2023 hakemuksen on arvioitu saavan riittävästi pisteitä tullakseen rahoitetuksi. Arvioinnissa on huomioitu myös hakemuksesta saadut asiantuntijakommentit Pirkanmaalta.

Hakemus on esitelty Varsinais-Suomen maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristön kokouksessa 1.6.2023. Myönteinen valintaesitys hakemuksesta käsitellään yhteistyöryhmän sihteeristön kokouksessa 8.12.2023. Valintaesitys käsitellään Varsinais-Suomen maakunnan yhteistyöryhmän kokouksessa 18.12.2023.

Hakemuksen myönteinen valintaesitys käsitellään Pirkanmaan maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristön kokouksessa 15.12.2023.

Maakuntaohjelmanmukaisuus:

Hanke on Varsinais-Suomen maakuntaohjelman mukainen mm. seuraavan tavoitteen ja sen toimenpiteiden osalta: 8. Maakunnan korkea ja monipuolinen osaaminen kanavoituu alueen hyvinvoinniksi. Jatkuvaa oppimista ja elämäkokemusta arvostetaan -> 21. Varmistetaan mahdollisuus jatkuvaan oppimiseen.

Hanke on Pirkanmaan maakuntaohjelman mukainen mm. mission ”Pirkanmaalla tehdään osaamisesta ja tiedosta arvoa” osalta.

Kustannukset ja rahoitussuunnitelma (ryhmähankekokonaisuus)

Kustannusarvio, euroa

1 Palkkakustannukset	566 606 euroa
Flat rate 40 % kehittäminen	226 642 euroa
2 Tulot (vähennetään kustannuksista)	0 euroa
Nettokustannusarvio yhteensä	793 248 euroa

Rahoitussuunnitelma, euroa

1 Haettava EU- ja valtion rahoitus	634 598 (80 %)
2 Omarahoitus: kuntarahoitus	20 319 (2,6 %)
Omarahoitus: muu julkinen rahoitus	138 331 (17,4 %)
Rahoitussuunnitelma yhteensä	793 248 euroa

Varsinais-Suomen osuus haetusta tuesta on 318 006 euroa ja Pirkanmaan osuus on 316 592 euroa.

Rahoittajan arvio hankkeesta

Hanke on Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027-ohjelman mukainen ja toteuttaa sen toimintalinjan 4. Työllistävä, osaava ja osallistava Suomi erityistavoitetta 4.2. Uutta osaamista työelämään. Hanke täyttää yleiset valintaperusteet ja hakemus on erityistavoitekohtaisten valintaperusteiden mukaisessa arvioinnissa saanut riittävästi pisteitä tullakseen rahoitetuksi. Saadut asiantuntijalausunnot on otettu huomioon hankkeen arvioinnissa ja tullaan huomioimaan myös hakemuksen korjaus- ja täydennystarpeissa.

Hankkeen keskeisenä tavoitteena on vastata perinteisessä start-up-toiminnassa kohdattuihin haasteisiin ja hakea toiminnalle uudenlaista suuntaa ja tapaa toimia. Hankkeen kohderyhmä on tarkoituksellisesti hyvin laaja, mutta sen mielekkyyttä tulee vielä pohtia ja selkeyttää eri kohderyhmän roolia hankkeen toteutuksessa. Hanke tuo uudenlaista näkökulmaa alueilla jo olevaan toimintaan ja hankkeen jälkeen jää niin toteuttajaorganisaatioihin, kuin muillekin alueille levitettäväksi mm. MUUSA-konsepti ja MUUSA-käsikirja.

Hanke vastaa hyvin kummankin kohdealueen (Varsinais-Suomi ja Pirkanmaa) maakuntakohtaisiin tavoitteisiin.

Rahoittajan esitys

Hanketta esitetään rahoitettavaksi.

Ratkaisun mahdolliset perustelut ja jatkotoimenpiteet

Perustelut edellä kohdassa ”Rahoittajan arvio hankkeesta”.

Myönteiset päätökset ryhmähankekonaisuuden eri osahankkeille tehdään maakunnittaisten (Varsinais-Suomi ja Pirkanmaa) käsittelyjen sekä vuoden 2024 alkupuolella pidettävien hankeneuvottelujen jälkeen. Hankeneuvotteluissa esille nostettavia hakemuksen korjaus- ja täydennystarpeita ovat **muun muassa**:

- Rajapintaa hakijoiden normaalin toiminnan ja hankkeessa tehtävän työn välillä tulee selkeyttää.
- Hankkeen kohderyhmä laaja – olisiko järkevää supistaa vai menettääkö hanke tällöin perusideansa?
- Konkreettiset toimenpiteet avattava kaikilta osin tarkemmin (mm. määrät) ja eri osatoteuttajien roolia myös selkeytettävä.

- Palkkakustannukset ovat ylimitoitettut eli kustannusarvio on käytävä läpi hakijoiden kanssa. Kustannusarviossa hankehenkilöstön tehtäväkuvat vaativat täydentämistä, samoin kuin palkkakustannusten kohtuullisuus ja tarpeellisuus.
- Yrityssitoumukset puuttuvat.
- Mahdollisten de minimis-tukiosuuksien arviointi ja määrittely -> de minimis -tukea osallistuville yrityksille ja/tai toteuttajaorganisaatioille?